

[Carl Petersen.]

kunde give Udtryk for de Indtjeningsmuligheder, der var. I Jordloven af 4. Oktober 1919 har man fastlagt Princippet ud fra den Betragtning, at gode og mindre gode Indtjeningsmuligheder vilde give sig Udslag i Jordpriserne og dermed i de Grundværdiansættelser, som blev Resultatet af Vurderingerne. Men det viste sig ret hurtigt, at dette System ikke var smidigt nok, dels fordi Perioderne mellem Vurderingerne var for lange, dels fordi der, alt som Tiden gik, var andre Faktorer, som paavirkede disse Ansættelser. Ved Loven om Statshusmænds Rentebetaling af 25. Marts 1933, den Lov, som det foreliggende Forslag er et Tillæg til, fastsattes et andet Grundlag for Beregningen af Renteydelsen. Man prøvede her at komme tilbage til et System, som i mangt og meget ligner det gamle Kapiteltakstsystem, hvorefter den producerede Vares Pris blev bestemmende for, hvor stor Renteydelsen kunde blive. Dette System er gaaet ind i mange Menneskers Bevidsthed som noget af den højeste Retfærdighed, der kunde opnaas, naar Talen var om konjunkturbestemte Afgifter, og nægtes kan det vel heller ikke, at der var engang, da dette System kunde give et sandt Billede af Landbrugets Konjunkturer. Men da vi lever i en Tid, som er rig paa Omskiftelser paa mange Omraader, kan det ikke siges om dette System nu, at det kan løse den Opgave, man havde tiltænkt det.

Efter Loven af 25. Marts 1933 er der tre bestemte Varegrupper, der gaar ind i Beregningen, nemlig Smør, Flæsk og Byg, og hvis dette Grundlag skulde løse den Opgave, man har tiltænkt det, vil det i Virkeligheden sige, at naar Priserne var høje, betød det, at der var en virkelig Indtjening ved denne Produktion. Men da det ingenlunde er Tilfældet, maatte dette System, efterhaanden som Tiden gik, og i Særdeleshed da der ikke mere var fri Prisdannelse eller fri Produktion, vise sig ufyldstgørende. For de to første Grupper Vedkommende, Smør og Flæsk, kan det vel ikke nægtes, at de i nogen Grad kunde være vejledende, men hvad den sidste Gruppe angaar, Byggen, maa det siges, at den vel altid har virket modsat den Hensigt, men havde haft med den, idet en høj Kornpris som Regel betød ringere Indtjeningsmuligheder og dermed efter Systemet en højere Renteydelse, en lav Kornpris bedre Muligheder og lavere Renteydelse. Man skal huske paa, at Systemet var beregnet paa en bestemt Gruppe af Landbrugere, der for langt de flestes Ved-

kommende tilhører den Kategori, vi betegner som det kornkøbende Landbrug.

Der har altsaa vist sig visse Vanskeligheder ved at finde et Grundlag, der i alle Henseender opfyldte de Krav, man maatte stille til det. Der er to Hovedkrav, der maa stilles. For det første skulde der findes et Grundlag, som havde Mulighed for at give Udtryk for de Indtjeningsmuligheder, der til enhver Tid var til Stede, og dernæst skulde disse Udslag hurtigt kunne blive konstateret, saaledes at Renteydelsen efter gode Konjunkturer kom til Udbetaling, medens de gode Tider varede, eller i det mindste medens de gode Tider endnu var i Brindring.

Efter det foreliggende Lovforslags § 3 skal Rentefoden nedsættes eller forhøjes efter den Forrentningsprocent for Landbruget, som er udregnet af Landøkonomisk Driftsbureau, saaledes at naar Forrentningsprocenten er mellem 4 og 5, betales den fastsatte Rentefod uden Forhøjelse eller Nedsættelse; er Procenten under 4 og ned til 2½ eller derunder, gives der Fradrag paa indtil 2½ pCt. efter nærmere Regler; og naar Forrentningsprocenten er over 5, da stiger Renten til højst 2 pCt. over den fastsatte Rentefod. Man vil se, at der er lagt Bund, naar Konjunkturerne er stærkt nedadgaaende, idet den største Nedsættelse, som jeg har nævnt, er 2½ pCt., uanset om Forrentningsprocenten skulde gaa længere ned eller endog blive negativ. Der er ligeledes lagt Loft for Stigningen under en stærkt opadgaaende Konjunktur, idet Stigningen kun kan andrage 2 pCt. Det er min Opfattelse, at disse Bestemmelser er rigtige og nødvendige og vil kunne bidrage til at forbedre selve Loven. Det er vel naturligt at spørge sig selv, om det Grundlag, der nu skabes ved disse Ændringer, giver et rigtigt Udtryk for Betalingsevnen inden for den Gruppe af Landmænd, som kommer ind under denne Ordning. Svaret maa vist blive, at det er det bedst anvendelige, der findes i Øjeblikket.

Jeg er meget tilfreds med den Bestemmelse, som findes i § 3, næstsidste Stykke, at det Materiale, som skal anvendes til Udregningerne af den Forrentningsprocent, som skal anvendes, skal hentes fra Brug under 10 000 Kr.s Grundværdi. Hvis man vilde benytte Gennemsnitsprocenten for samtlige Landbrugsejendomme, vilde det sikkert give et forkert Billede, idet vi jo har set af de sidste Beretninger, at der er ret stor Forskel paa de udregnede Forrentningsprocenter, efter som de stammer fra det større eller det mindre Landbrug. Jeg